

LN-SIKTET

FOLKARE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Nr 3

Årg. 8

Augusti 1995

SÄTRA BRUNN

Den 16 september startar vi höstens verksamhet med en utflykt till Sättra Brunn. Vi kommer att gå en guidad tur och sedan äter vi lunch eller dricker kaffe allt efter behag.

Priset för guidning är 20 kr.

Lunch (salladsbord, varmrätt, smör och bröd, dryck samt kaffe) 75 kr.

Kaffe och smörgås 30 kr.

Vi träffas på parkeringen bakom Biblioteket kl. 09.15 för samäkning i möjligaste mån.

Anmälan senast 12 september till:

Margaretha Gunell tel. 0226-59107 eller

Barbro Vikström tel. 0226-55602

Båda träffas säkrast kvällstid.

När du anmäler dig tala om ifall du vill:

- ha lunch eller kaffe och smörgås

- ha skjuts eller kan erbjuda plats i din bil

Sättra brunn (D7) (c. 70 m ö. h.) i Västmanland, 14 km SV om Sala. Bilomnibuss möter dagligen vid middagstagen. Apotek, post, telegraf, telefon.

Sättra brunn och badanstalt, en av de äldsta hälsobrunnarna i landet, tillhörig Uppsala Universitet. Brunnen är å N. sidan omgiven av barrskog. Öppen 5 juni-16 aug. 1:sta termin 5 juni-10 juli, 2:dra termin 14 juli-16 aug. Run, varav många med verandor, pr termin: 1:sta kl. 40-65 kr., 2:dra klass 20-40 kr.; rum även utom anstalten. Mat 1:sta kl. 4 kr., 2:dra klass 3 kr., å "Skogsgården" 2 kr. pr dag. Diet. El. ljus. Tennisplan. Järnkälla. Alla badformer. Behandling med Pistany-slam. Gymnastik, massage, hetlufts- och elektr. behandling. Kvartslampa. Diathermi. Brunnsavgift 1:sta kl. 15 kr., 2:dra kl. 10 kr., 3:dje kl. 5 kr. pr termin. Läkareavgift resp. 20, 10 och 5 kr. Läkare: dr T. Nordmark, Uppsala. Prospekt m.m. gm Sättra brunns kamrer, adr. till 1 juni Gävle (telefon Gävle 1978), därefter Sättra brunn, samt å S. T. F:s byråer. Telefon Sättra brunn 1 (över Sala).

Hämtat ur Vilo- och Kurorter samt Hotell och Gästgivaregårdar i Sverige 1930.

DÖDSFALL

I augusti avled FSF:s medlem sedan flera år tillbaka, Jarl Ullberg, Bäsinge.

† † †

UTSTÄLLNING

Ni har väl sett att vi har en fotoutställning i Släktforskarlokalen. Lena Berggren och Jan Lemoine har fotograferat på möten och utflykter och sedan sammanställt bilderna och skrivit kommentarer därtill. De möten som är dokumenterade är när Birger Eriksson gästade oss i Grytnäs Församlingsgård och sedan utflykten till Lapphyttan. En bra och rolig idé som vi hoppas att Lena och Janne fortsätter med.

VAL

Styrelsen vill påminna om att valberedningen gärna tar emot tips och förslag till funktionärer i FSF. Så t.ex. är ju posten som vice ordförande fortfarande vakant och skulle behöva tillsättas så att ordföranden får lite avlastning. Det skadar inte att börja fundera på saken.

ANTAVLAN

Läs om Lantvärnsfar på sid 9ff!

FOLKARE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningen bildades 9 april 1987 och är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Adress: c/o Barbro Vikström
Mattsbogatan 20 E
774 40 AVESTA

Medlemsavgift: 75 kr Postgiro: 58 45 11 - 0
Familjemedlem: 25 kr

STYRELSE 1995

Ordf: **Birgitta Larhm**
Kärrgatan 4 C, 775 52 KRYLBO 0226-12192

V.ordf: **Vakant**

Sekr: **Lena Berggren**
Lappkällstigen 3, 774 61 AVESTA 0226-58355

Kassör: **Birgitta Gustafsson**
Sörby Gård, Västansjö 11, 774 97 FORS 0226-31050

Mtrlf: **Barbro Vikström**
Mattsbogatan 20 E, 774 40 AVESTA 0226-55602

Suppl.: **Hans Groth**
Gyllenvägen 12, 774 61 AVESTA 0226-58467

Suppl: **Lars Östlund**
Västerbovägen 9 A, 775 53 KRYLBO 0226-10867

PROGRAM- OCH ARBETSKOMMITTÉ

Anders Hedström
Östra Parkgatan 53, 774 33 AVESTA 0226-52331

Maths Henriksson
Skogslund 4360, 774 92 AVESTA 0226-31051

Jan Lemoine
Lappkällstigen 3, 774 61 AVESTA 0226-58355

Margaretha Gunell
Gullbågsvägen 21, 774 61 AVESTA 0226-59107

Ingegärd Olsson
Egnahemsvägen 22, 775 54 KRYLBO 0226-61964

AN-SIKTET

Medlemsblad för Folkare Släktforskarförening.

Redaktörer: **Birgitta Larhm och Barbro Vikström**
adresser: se ovan

**FÖRFATTAREN ANSVARAR SJÄLV
FÖR INSÄNT MATERIAL**

Citat ur An-Siktet får göras om källan anges.

NYA MEDLEMMAR:

Eva Ebervik
Västansjö
774 97 FORS
tel. 0226-31024

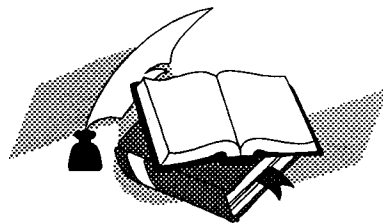
Mikael Lejdeby
Polygonvägen 14
175 46 JÄRFÄLLA
tel. 08-580 141 93

HJÄRTLIGT VÄLKOMNA!

Margaretha i Programkommittén har knytit Hymens band och har därmed antagit släktnamnet Gunell.

KRIS

Det råder brist på artiklar och antavlor. Leta i era byrålådor eller fatta pennan och skriv! Nu! Även om redaktörerna mestadels sprudlar av ideér så har vi nu gått i sin. Hjälp!

INNEHÅLL:

Sätra Brunn	1
Dödsfall	1
Utställning.....	1
Val	1
Nya medlemmar.....	2
Årsstämman.....	3
Ordförandekonferens.....	4
Redaktörskonferens.....	4
Ortnamn	5
Köp- och födomålskontrakt	8
Ett original	9
Antavlan	10
Utsot.....	12
Nytt i bokhyllan.....	13
Lästips	14
Höstens program.....	16

ÅRSSTÄMMAN 18-19 AUGUSTI I MEDBORGARHUSET, STOCKHOLM

Eftersom kulturminister Margot Wallström hade fått förhinder i sista minuten, öppnades årets släktforskarstämma av fd talmannen Ingegerd Troedsson.

Årets stämma var ett samarbete mellan StorStockholms Genealogiska Förening, Botvidbygdens Släktforskarförening och Södertälje Släktforskarförening.

Till ordförande för stämman valdes Ingegerd Troedsson, som sekreterare Elisabeth Thorsell. Förslag till dagordning fastställdes. Valberedningens förslag till omval av förbundsstyrelsens ledamöter antogs. Endast två motioner hade inkommit. En från Västgöta Genealogiska Förening angående Släktforskarförbundets årsböcker. Den andra kom från Sotenäs Personhistoriska Förening angående förteckning över utgivna register. Båda motionerna antogs, den senare efter ett tillägg. (Motioner se Angeläget maj 1995.) Värmen gjorde nog att stämman blev lite avslagen. Inte förrän diskussionen om Sotenäs motion och SVARs politik kom på tapeten blev det lite liv i luckan.

Till sist tog stämman ett beslut om ett uttalande angående SVARs prispolitik.

Riksstämmans uttalande 19 augusti 1995

Riksstämman kräver

att SVARs prissättning görs om och ställs till rimlig relation till de faktiska kostnaderna.

att SVARs material görs mer lättillgängligt genom skapande av fler mikrocentra. Dessa skall självklart placeras i befolkningstäta områden med goda kommunikationer, parkeringsplatser, övernattningsmöjligheter o.s.v.

att nyttjarna - släktforskarna - får ett verkligt inflytande över SVARs inriktning och utveckling.

att någon form av kvalitetsgaranti på SVARs produkter och tjänster införs.

Senare på kvällen, bankett i Gyllene Salen. En sak hade arrangörerna missat, *bordsplacering!* Ett bra sätt att lära känna varandra. Som svar på min fråga om varför inte bordsplacering fick jag, "Många vill inte sitta bland tio tråkiga personer". Det kanske är personen som tycker så som är den tråkiga. Man får väl anstränga sig lite!

Under lördagen och söndagen var det ett späckat program med föreläsare. På söndagen lyssnade jag till Lisa Öberg som föreläste om "Utplacering av stockholmsbarn i landsorten" och om "Jordegummor, barnaföderskor, barnmorskor". Ann-Sofie Ohlande om "Den okända släkten - kvinnorna i historien".

Förutom dessa föreläste många, många flera t.ex. Hans Villius "Erik Dahlbergs dagbok", Bodil Ulate Segura om "Forskning i Riksarkivet", Lars Ericson, Krigsarkivet om "Svenska knektar i krig och fred", Eva Brylla om "Svenskt efternamnsskick". Ett mastigt dagsverke om man skulle hinna med så många föreläsare som möjligt, tjugo olika ämnen och föreläsare.

Enligt programmet var det 43 utställare, varav drygt 20 släktforskarföreningar.

Medborgarhuset var inte den bästa lokalen att ha ett sådant här evenemang i. Utspritt på fyra våningar, blev det lite knöligt att ta sig från det ena till det andra.

Att några av sommarens varmaste dagar skulle infalla samtidigt som stämman hade nog ingen väntat sig. Det gällde ju bara att ta det lugnt och inta mycket vätska. Kafeterian i Medborgarhuset måste nog ha haft några av sina bästa dagare under detta veckoslut.

Ett tack till arrangörerna och väl mött i Växjö nästa år.

Birgitta

ORDFÖRANDEKONFERENS FREDAG 17 AUGUSTI

Till fredagens ordförandekonferens hade ett femtiotal ordföranden mött upp. På förmiddagen var det genomgång och information om datalagen och upphovslagstiftningen. Martin Holmgren, Justitiedepartementet, och Sara Pers Krouse, Sveriges författarförbund var inledare och experter, därefter fick vi ställa frågor och i de flesta fall fick vi även svar. Det här med lagar är inte det lättaste för det förutsätts ju att man skall veta om de fel man gör.

Efter lunch var temat; "Vad kan Förbundet göra för föreningarna och vice versa?" Många ideér och förslag kom från grupperna. De kommer att presenteras i Angeläget senare.

Vi fick även information om förslaget till ny bibliotekslag. Önskvärt är att släktforskarnas lån skall likställas med vanligt boklån men chansen är nog liten, här handlar det om pengar, mycket pengar som man kan "mjölka ur" släktforskarna.

Ett annat förslag är att SVAR skall bli en självständig enhet och inte som nu höra under Riksarkivet. Genomförs detta kommer möjligheten till insyn att begränsas, t.ex. ekonomi och dyl.

På kvällen avåts gemensam middag med redaktörerna under muntert samspråk.

Birgitta Larhm

REDAKTÖRSKONFERENS

På fredagen före årets Riksstämman hölls den första redaktörskonferensen i Släktforskarförbundets historia. Nästan trettio redaktörer från släktforskarföreningar ifrån Boden i norr till Hälsingborg i söder deltog, bland dessa undertecknad. Birgitta L hade inte tid för hon deltog i mötet med ordförandena (se reportage ovan). Elisabeth Thorsell och Håkan Skogsjö var våra "lärare". Som de flesta väl känner till så är Elisabeth redaktör för Släkt-historiskt Forum och Håkan har varit och är numera redaktör för förbundets årsbok.

Under konferensen diskuterades en del ämnen som är viktiga både för föreningen och redaktionen. Upphovsmannarätten är ju en sådan angelägen sak och eftersom de flesta medlemsbladen "knycker" ganska mycket både av varandra och utanför våra led så är det nödvändigt att kunna reglerna, annars kan det bli dyrt. Alla var dock rörande överens om att man i möjligaste mån ska försöka ha eget material och helst sådant som har anknytning till den landsända man bebör. Det är ju också det bästa men det förutsätter ju att det kommer in olika alster från släktforskarna.

Layout och redigering kan man inte undvika som redaktör. Vi fick några handfasta tips av Håkan, som ju är journalist till professionen. T.ex. fick vi lära oss att rubrikens uppgift i första hand är att väcka nyfikenhet och locka till läsning. Det är lätt att säga tulipanmaros, men att göra det. Det kanske dröjer innan AnSiktet får lockande rubriker.

Två datorprogram för desktop publishing, som det heter på modern svenska, demonstrerades för oss. PageMaker verkade ha fler funktioner och fordrar kunskaper i typografi för att kunna utnyttjas i sin helhet. Naturligtvis var priset därefter. Det andra programmet, Pressworks, verkade mer hanterbart för en amatör och betydligt billigare i inköp. Det skall dock sägas att demonstrationen var begränsad till en halvtimme per program så vi, som inte har någon erfarenhet av layoutprogram, fick ett hum, inte mer.

Det är viktigt tycker jag att utbyta erfarenheter med andra som har dragit på sig liknande bekymmer och tips av proffs om hur man gör och vad man ska läsa skadar inte heller. I det stora hela var det en trevlig eftermiddag även om jag ibland funderade lite smått om jag egentligen är lämplig att utföra redaktörssysslan. Men tro nu inte att jag tänker lägga av. Det är rätt så kul i alla fall och man kan ju lära sig, förhoppningsvis. Dessutom är jag ju inte ensam och jag stavar ganska bra, men rubrikerna ...

Om aftonen åt vi gemensam middag med ordförandena.

Barbro Vikström

ORTNAMN I DALARNA

Landskapsnamnet

Medeltidens *Dala-hundare* var kameralt en del av Västmanland. Det motsvarade i stort det nuvarande landskapet Dalarna men innefattade också Norbergs bergslag. Först 1647 skildes Norbergs bergslag från Dalarna och införlivades med Västerås län. De nordliga socknarna Särna och Idre kom först med Brömsebrofreden 1645 att räknas till Dalarna.

Sydöstra Dalarna kallas skämtsamt för *Rumpdalarna*, en benämning som gett upphov till öknamnet *Rumpmasar* för folket där. Namnet uppfattas allmänt som ett smädesnamn, betecknande dessa utkanter av det egentliga Dalarna som landskapets "*rumpa*". Man kan emellertid överväga, om namnet *Rumpdalarna* inte i själva verket från början sett annorlunda ut och kanske haft en helt annan, mera neutral innebörd.

När dalkarlen från *Går-Dalarna*, det genuina Dalarna, kom ner till de södra delarna av landskapet och såg Tuna-slätten och de andra vida bygderna i sydöstdalarna öppna sig, hade han all anledning att jämföra sina trånga dalar och små åkerlappar med den bördiga slättbygdens vidder där nere. Han kunde känna det naturligt att kalla den delen av Dalarna för *Rummo-Dalarna*, karakteriserad genom det fornsvenska adjektivet *rumber* 'rymlig, fri, öppen' ett ord som vi har nära släktingar till i Tunanamnet *Romme* (*Rume* 1383) *Romma* (*Rume* 1501). Båda namnen är stelnade dativer av ordet *Rum* med den troliga betydelsen 'den öppna platsen'. Men *Rummo-Dalarna* kunde lätt, mer eller mindre medvetet, omändras eller missförstås som *Rumpo-Dalarna* (*Rump-Dalarna*) med böjningsform av ordet *Rumpa* i förleden. För den genuina dalkarlen kunde det kännas frestande att omtolka namnet och därigenom skapa ett välkommet vedernamn för Syd-Dalarna, vars folk nog troddes anse sig förmer än folket från *Går-Dalarna*, Övre Dalarna. Även om den förstärkande förstavelsen i detta namn, *Går-*, riksspråkets *Gorr* 'smörja, orenlighet' här brukar översättas 'äkta, genuin', så har den i Södra Dalarna en nedsättande klang- jfr att man säger *Går-le(d)* 'mycket elak' men att man aldrig kan säga *Går-snäll*.

Ett exempel på att en från början neutral benämning kan missförstås och få öknamnsklang har vi i ordet *Mas*, *Dalmas*. Det associeras med verbet *Masa* 'röra sig trögt' och ett dialektord med betydelsen 'lat, trög människa' - så ännu i Elof Hellquists etymologiska ordbok 1939 och senare. Dock är det, som Ola Bannberg säkerligen riktigt har påpekat, det i Dalarna mycket vanliga mansnamnet *Mas*, *Mats*, som ligger bakom ordet.

Stadsnamn

Dalarna hade länge bara tre städer: Falun, Säter och Hedemora. De tre övriga, Avesta, Ludvika och Borlänge, har fått stadsprivilegier först i vårt århundrade. Avesta hade stadsrättigheter under några decennier på 1600-talet men förlorade dem sedan för att återfå dem först 1919.

Platsen för nuvarande staden *Avesta* låg vid vad som på 1300-talet kallades *Aghastadha fors* ett laxfiske som hörde till *Aghastadh*, nuvarande byn *Åvsta* i Folkärna. Detta namn skrevs 1303 (*i*) *Aghastadhum*. Förleden i namnet är, som Petrus Envall gjort troligt, genitiv av *Ave* 'älvutvidgning, vik med bakvatten' och slutleden pluralis av ordet *Stadh* 'ställe, gård' eller *Stadh* 'båtplats' ovisst vilket, snarast det förstnämnda. Namnet kan alltså tolkas som 'gården vid aven'. Älvutvidgningen har för länge sedan fyllts ut. Ett minne efter den var den s.k. *Åvsta mossen* på platsen för nuvarande Krylbo torg.

Sockennamn

Vårt ord *Socken* anses sedan gammalt vara bildat till verbet *Söka* idess betydelse 'söka sig till, begiva sig till', dvs kom till samma kyrka eller samma hedniska helgedom.

Då det gäller att tolka ett sockennamn, får man hålla i minnet, att namnet ursprungligen inte har betecknat hela socknen. I många fall är det från början endast namn på den gård eller by, där kyrkan uppförts. Detta framgår klart i äldre, mera centrala, svenska bygder, där kyrkbyn ännu i dag bär samma namn som socknen. I Dalarna är förhållandena något mer komplicerade. Det ursprungliga by- eller gårdsnamnet har oftast kommit att beteckna endast socknen, medan kyrkbyn kallats enbart *By* som tex i Norrbärke eller *Kyrkbyn* i Grangärde och i Söderbärke.

För folket i vad som sedermera kom att bli *By* socken var kyrkbyn byn framför andra, ett så självklart centrum, att man inte behövde någon bestämning som skilde byn från andra namn på *-by*. *Grytnäs* i sydöstra Dalarna skrevs *Grytones* 1353. Förleden är en böjningsform av *Gryta* och ganska säkert är detta ett äldre namn på nuvarande *Grytnäsån*, som kommer från sjön Nävden. Änamnet betyder säkerligen 'den steniga', men ån behöver därför inte ha varit stenig i hela sitt lopp, som man har menat. Efterleden syftar väl på det näs, som bildas av Grytnäsåns krök vid kyrkan och Kyrkbron.

Folkare i Folkare härad och *Folkärna* är från början samma namn och avsåg väl den stora halvö, där Folkärna kyrkbygd är belägen. Namnet skrevs under medeltiden *Folkyrrio*. Lennart Moberg fattar namnet som sammansatt av *Folk-* och *-yrria*. Innebörden av förleden är enligt min mening oklar. Den kunde åsyfta, menar Moberg, att orten i forna tider spelar en roll som samlingsplats. Elementet *-yrria* är känt från olika dialekter och synes ha haft betydelsen 'fin sand, slam'.

Namn på gårdar, byar och andra bebyggelser

Gamla primära bebyggelsenamn är sällsynta i Dalarna. Vi har inga namn på *-hem*, *-vin* eller *-inge* och endast ett *-tuna*-namn. Sydöstra delen av landskapet, som är den tidigast befolkade delen, har några enstaka exempel på den i centralare bygder i mellansverige så vanliga typen på *-sta* (av *-stadha*) 'ställe, gård': i övrigt saknas namntypen helt.

Mansnamnet *Ingiald*, *Ingiaeld*, *Ingel* är förled i namnet *Ingelsbo* i Garpenberg. *Karlbo* i Folkärna innehåller *Karle*, *Kårbo* i Grytnäs *Kare*, *Kåre*.

1367 nämns i ett diplom från *By* en nämndeman *Ion Galne* - adjektivet *Galn* i fornsvenskan kan betyda 'galen, vansinnig' men också 'ursinnig, rasande, vild, ostyrig'; något hedersnamn är det uppenbarligen inte fråga om. Ungefär samtidigt (1358) hör vi i ett annat originaldokument talas om *Johans Galna Bodom* 'Johan Galnes bodar'. Möjligen kan detta vara det första belägget för nuvarande *Jugansbo* i *By*. I alla händelser är förleden i detta bynamn *Jugar*, en biform till mansnamnet *Johan*.

Bynamnet *Krommetsbo* i Folkärna skulle vara mycket svårt att förklara, om man inte hade namnets äldre skriftformer. Dessa ger klart besked om hur namnet kommit till. 1542 skrevs namnet *Grimmelsboda*, 1558 *Grymmelzboda* för att 1565 uppträda under formen *Krömmeseboda* och 1598 som *Krommesboda*, förleden är mansnamnet *Grimulf*, belagt även från Dalarna under medeltiden.

Pellbo i Folkärna skrevs 1535 *Pellebodha* och förleden är genitiv av mansnamnet *Pelle*, kortform till *Per* (*Petrus*). Redan på 1500-talet uppträder *Pelle* som mansnamn i Sverige, kanske redan under medeltiden.

Sonnbo i Folkärna har som förled mansnamnet *Sone*, *Sune*; *Tolsbo* i Stora Tuna *Tord*; *Tolvsbo* i Söderbärke *Tholf* (av *Thorulf*) och *Tommesbo* i Grytnäs mansnamnet *Tomas*.

Mansnamnet *Vidiaerf* är känt från uppländska runstenar och även från diplom. Kanske det är detta mansnamn som ingår i *Weddarsbo* (*Weddarsbodha* 1535) i Folkärna socken.

Hittills behandlade *-bo(dha)*-namn har alla haft dopnamn i förlederna men dessa kan också ibland vara binamn, eller, om man så vill kalla det öknamn. *Björkarsbo* i Folkärna var 1613 ett nybygge med en åbo kallad *Lasse Björkarll*.

Det riksbekanta *Jularbo* nämns för första gången år 1399. Det skrevs då (i) *Hiularabodhum*. Förleden i det namnet har ansetts vara ett för övrigt okänt yrkesnamn *Hiulare* 'hjulmakare', men troligare är att den är ett binamn *Hiula-arve* 'Hjules arvinge'. *Hiule* kan vara ett kortnamn till mansnamn som *Hiulbionn* eller *Hiulfast*.

Namnet *Krylbo* i Folkärna har ändrats till form och utseende sedan 1500-talet. 1565 var det ett nybygge och då stavades namnet *Kryssboda*(!) 1570 hör vi talas om *Krylsboda*, 1578, 1598 och 1613 om *Krylsboda*. Vi har utan tvivel att utgå från en form *Krylsboda* med *-s-* i sammansättningsfogen. Förmodligen har detta *-s-* gjort det föregående *l*:et tonlöst, alltså givit ett *l* av samma slag som den äldre ortsdialektens tonlösa *l* i tex "*lihl*" av *litl*- 'liten'; *s*:et har ej uppfattats i förbindelsen *-sls*. 1640 har vi skrivningen *Krylkebo* och först 1686 den nuvarande formen *Krylbo*.

Förleden i *Krylsboda* är nog genitiv av ett binamn, öknamn, *Kryl*, känt från Danmark och Norge. *Kryl* betyder i norska dialekter 'puckelknöl'. I östsvenska dialekter finns ett verb *Krylas* 'krympa ihop, skrynklas'. Vårt öknamn har kanske betecknat en liten och förkrympt person, kanske en puckelrygg.

Binamn, som anger att namnbäraren ursprungligen kommer från ett annat landskap, en annan landskapsdel eller tom ett annat land, ingår inte bara i *-bo(dha)*-namnen utan också i många andra namn.

1558 omtalas i Folkärna ett nybygge *Niwrandeboda* med åbo *Per Ångerman*, säkerligen från Ångermanland. *Njurbo*, upptaget ännu i 1825 års jordebok, är kanske ett alternativnamn till nuvarande *Ångermansbo*. På äldre kartor kallas nuvarande *Ångermansbosjön* för *St. Njuren*.

Hittills behandlade *-bo(dha)*-namn har innehållit personbenämningar men förlederna kan också vara av annat slag. De kan ofta ange läge invid en sjö eller anna naturlokal. Namnet *Utsund* (i *Swnde* 1350) i Folkärna får uppfattas som ett ursprungligare *Utisund*.

Höjdnamn

Rostberg (*Rossberg*) på flera håll i Dalarna, tex *Rossberga*, by i By socken, kan innehålla det gamla ordet *Ross* (fornvästnordiska *Hross*, jfr gutniska *Russ*) 'häst'. Från början har det varit fråga om höjder, dit hästarna vid sommarbete brukat dra sig upp för att undgå plågan av "åt", dvs flugor och broms.

Några andra namn

Jäder, en by i Folkärna, innehåller ett ord *jäder*, fornsvenskt *iaedhur* 'kant, rand', samma ord som i *Jädra*, by i Malung, där ordet enligt Bror Lindén syftar på terränger vid älven utanför byn. *Jäder* och *Jädra* finns på många håll i Sverige, bla i Södermanland, Västmanland och Uppland. Från Norge kan anföras det välkända kustnamnet *Jaeren*.

Alla moderna ortnamnsundersökningar bygger - mer eller mindre - på det material i form av uppteckningar, excerpter ur medeltida brev, ur kartor och litteratur mm, som finns samlat i landets ortnamnsarkiv. Det finns i Sverige flera statliga arkiv med ortnamnssamlingar, för oss i våra trakter, Ortnamnsarkivet i Uppsala.

Källa: Harry Ståhl, Ortnamn i Dalarna.

Birgitta Larhm

KÖP- OCH FÖDOMÅLSKONTRAKT

År 1894 den 4 juni förrättades emellan Enkan **Christina Persdotter** och hennes son **Gustaf Johansson** i **Storbyn, By socken** följande köp- och födomålskontrakt.

- 1: Fastigheten 9 sk. 6 rst. i soldatårspenningar jemte all lös egendom med undantag af vissa persedlar, som enligt serskild förteckning undantagits att i min lifstid behålla hvilket undantag äfven tillfaller köparen efter min död. Köpeskillingen 2450 kronor är genom detta kontrakt och förbindelser till fullo qvitterad.
- 2: Säljaren förbehåller sig kost vid köparens bord, erforderliga kläder till behovet, till husrum undantages nedre kammaren jemte erforderlig sönderhuggen ved till dess eldande. Men i händelse vi ej skulle åsamjas i ett och samma hushåll eller andra oförudda händelser inträffa så skall följande födomål i natura årligen utlämnas neml:

12 fat råg, 1 fat korn malt, 6 fat potatis, 5 kannor ärter, 40 skålpund hvetmjöl, 5 kannor salt, 40 skålpund salt fläsk, 5 skålpund torr fisk, 30 skålpund sill, 1 skålpund humbla, ½ kanna nysilad mjölk dagligen, en 4 månars gammal kalf till slagt, i hand penning 15 kronor, uttages den ej årligen så försvinner densamma, land att sätta 5 kannor potatis hvilket Land köres och gödslas av kontraktsgifvaren, fri vedbrand att fritt sönderhuggen afhämta i Gårdens vedbod; andel i källare och matbod samt rättighet att begagna bakugn med nödiga kärl för bryggd och bakning, häst med känliga åkdon för kyrk- och qvarnresor, samt en nogran skötsel och omvårdnad som barn emot föräldrar anstå.

Till säkerhet för detta kontrakts uppfylande tillåter jag kontraktstagaren att utan mitt vidare hörande och på min bekostnad få hos Häradsrätten söka vinna laga inteckning i den af mig i Storbyn inköpta fastighet räntande 9 sk. 6 rst. i såldatårs penningar, försäkras

Storbyn den 4 Juni 1894.

Christina Persdotter
kontraktstagare
Gustaf Johansson
kontraktsgifvare

Vittna
Erik Jansson
J.E. Eriksson

Originalen finns i gårdshandlingar från Per-Olsgården i Storbyn i By och innehas av Bernt Gustafsson i Rudö, By.

Christina Persdotter (1824-1910) i Storbyn var min farmors farmor. Gustaf Johansson (1859-1948) i Storbyn var min farmors farbror.

SVEN JOHANSSON
Vasavägen 16 B
737 47 FAGERSTA
tel 0223-13562

Ett original

Bland mera bemärkta män, som fyllt sitt värv och gått ur tiden, presenteras här snickaren, smeden och jägaren m. m. Erik Persson, eller, som han vanligen kallades "Lantvärnsfar". Han var född i Ångermansbo 1812 och dog 1901 nära 90 år gammal. Om honom berättas många roliga historier, av vilka följande må upptecknas:

Snickare, som han var, blev han med tiden även specialist på att spika ihop ekor och likkistor och blev beryktad för sin kunnighet i bygden. Flink och duktig var han också i vändningarna under sin krafts dagar, och ingen snickare kunde tävla med Lantvärnsfar i fråga om kvickhet. Därom var han själv medveten och sade: "Ingen kan hamra ihop ekan på dagen, men då gör ja." När dagsverket var slut, plockade han ihop sina verktyg och gick sin väg, även om skrovet endast var halvgjort. Sedan fick andra ta vid och göra det färdigt om det skulle bli någon sjösättning av.

Kistorna däremot var han mån om att ha korrekt färdiga till svepningsdagen, för då visste han med sig, att han skulle bli anmodad att infinna sig på begravningsdagen och läsa litet Guds ord och sjunga ut liket, och ett sådant förtroende ville han inte låta gå ifrån sig.

Om han tog intryck av ordet: "Beställ om ditt hus, ty du måste dö", förmäler icke historien, men ett är visst och sant, att han gjorde i ordning sin egen likkista många år före sin död. Den hade han uppbäddad i sin trånga kammare och använde den, då han tog sin vanliga middagslur.

Hur stor skicklighet Lantvärnsfar vunnit i smideskonst, kunde berättaren inte yttre sig om, men smedja hade han och smidde grindkrokar, haspar och märlor för byfolkets behov.

Giller och snaror satte han ut på alla skogsstigar mellan Bäsinge och Hanshyttan och fångade tunnsäck på tunnsäck med skogsfågel och hare. Fångsten, som inbringade honom en välkommen slant, avyttrade han i Sala. Då han återkom från staden, var han språksam och glad och kunde t.o.m. bjuda på en brännvinstår.

Med sin närmaste granne kunde han rakt inte samsas, varken inne eller ute. Och råkade han av glömska kika ut genom sitt fönster, då han satt vid matbordet, undgick han inte att se sin granne innanför dennes fönsterglas. Grannen passade då vanligen på att lipa och räcka lång näsa åt honom, och detta var den värsta skymf, Lantvärnsfar kunde tåla. "Åj, om jag haft en gardin ändå", sade han, medan vreden kokade inom honom, men sådan lyx som gardiner använde inte gubbarna. Slutligen hittade Lantvärnsfar på att plantera en lönn mitt i siktlinjen mellan stugornas tittgluggar, så grannen stod bet att räkna varteviga skedblad Lantvärnsfar skyfflade in i sin mun. Under vintern var han glad åt imman och isblommorna på glasrutan, som skymde sikten mellan stugorna, men de förmådde icke rucka på gubbarnas hårda sinne.

För grannen Lindkvist, som han hette, blev trevnaden på Lantvärns allt mer olidlig för var dag som gick, varför han till sist beslutade utvandra och flyttade till Sjögruvan. Där fick han andas ut, då han slapp ifrån sin dagliga trätobror, men där låg en osynlig gäst på lur och väntade honom. Det berättas, att Lindkvist var en riktig storätare, och en dag åt han ihjäl sig på tre bullar varmt bröd och färskt svagdricka. Och då Lantvärnsfar arbetade på hans kistbräder, veknade hans hjärta och uppsatte i hemlighet försoningspakten, och när utgångspsalmen väl tystnat, visste alla, att striden mellan grannarna var avblåst.

Lantvärnsfar Erik Persson 1812-1900

På 1865 överlät Lantvärnsfar sin fastighet till en son med undantag av bostad och födmål för återstående livstid. I 36 långa år levde han på denna rättighet, och då hade täppan bytt ägare tre gånger, vilka vid avträdet voro grundligt uttråkade på födmål och gubben.

Så länge krafterna räckte arbetade Lantvärnsfar i sina yrken samt gjorde dagsverksgång här och där, där hans hjälp behövdes. Det berättas även, att han kätade bort onda liktorn och långa naglar på käringarna i grannskapet. Då han blev gammal och stapplande, gick han i granngårdarna och värmde sig. Då han hälsat, ryckte han på axlarna och sade: "Usch! Det blir raskvär." Uttrycket växte snart till ett ordspråk, som lever kvar i bygden, ty mot regn och snö kan man ännu få höra: "Usch, usch! Då bli raskvär", sa Lantvärnsfar.

Av den gamla bebyggelsen finns nu ingenting kvar på Lantvärnsbacken, som för 30 år sedan liknade en koloni med 15 små hus. Alltsammans rivet. Endast lönnen, som Lantvärnsfar planterade i ilska, står kvar som vårdträd på den nya gården och minner om händelser från flydda dagar.

P. A. Melin

Hämtat ur Folkärna Hembygdsförenings Årsbok 1926-35

"Lantvärnsfar", Erik Persson

Erik Persson, född i Ångermansbo 1812, gifte sig 1830 med Stina Larsdotter, född 1811 i Krustorpet, hörande under Östanberg.

I äktenskapet föddes fyra barn, tre flickor och 1 pojke. Två av hans döttrar, Stina född 1842 och Greta född 1848 flyttade till Sala 1868. Det var kanske till dem han styrde kosan när han tog sig till Sala för att försälja skogsfågel och hare som han hade snarat på skogen runt Bäringen.

Sonen Erik, född 1840 gifte sig med änkan Christina Wiklund, född 1842 och flyttade med henne och tre barn till By socken 1873.

Erik Perssons släkt har varit mycket stationära, hållit sig inom Ångermansbo, Bälinge med ingifte från byarna Pellbo, Bollsjö, Backa och Lejde. Att de två sistnämnda byarna har kommit in är troligen därför att Lund, Nor, Backa och Lejde de s.k. "Framgrändarna" hade sina fäboddar, mellan Buskbo, Ångermansbo och Bälinge byar. Sedan har vi några byar från norra Folkärna representerade, Kolarbo och Bondarvet. Som man ser är det är det inget hattande mellan byarna utan släkterna finns i samma by i flera generationer. Endast en utsocknes har jag hittat på fyra generationer, och han kom från grannsocknen Grytnäs.

Erik var ett av åtta syskon, fyra flickor och fyra gossar, föräldrarna blev båda 81 år gamla.

Efter att farmor Anna Pärsdotter hade avlidit 1773, 31 år gammal och efterlämnat make och tre barn, två söner och en dotter, gifter farfar Petter Persson om sig med pigan Margareta Persdotter från Kvarnbro. När han avlider 1784, endast 44 år gammal, efterlämnar han förutom de tre barnen i första äktenskapet, två små döttrar i det senare.

Morfar, Anders Ersson, född 1741 i Bälinge, bosätter sig efter giftermålet med mormor Anna Ersdotter hos svärföräldrarna i Smadsbo.

I denna släkt från Folkärna finns inga kvinnor och män från samhällets högre skikt, utan här träder fattigfolket fram, småbönder, torpare och soldater. Deras hustrur är de minst synliga men vi kan se deras strävan i prästens noteringar om läskunskap och kristendom. Det var ju som regel kvinnorna som lärde barnen läsa. Jag vet inte om det är vanligt i min socken att fattigfolket har en så hög läskunnighet och förstår sin kristendom så väl som de har gjort i denna släkt.

Denna "Lantvärnsfar" var född i Ångermansbo, troligen på samma hemman som min farfar och farmor köpte 1913. De flyttade från Bjuråker i Hälsingland och bodde i Davidshyttan i Hedemora drygt ett år innan de kom till Ångermansbo.

P A Melin, Per Andersson Melin, född 1873, folkskollärare i Östanberg, som har skrivit artikeln, hade många barn varav en son Klas Melin gift med Ester, en faster till mig.

Birgitta Larhm

ANTAVLA FÖR: Erik Persson "Lantvärnsfar"

FSF

Gen: I Nr 2-3 (1)	II 4-7	III 8-15	IV 16-31	V 32-63
Per Persson f 1768 28/10 Ångermansbo g 1794 21/9 d 1850 1/1 Ångermansbo	Petter Persson f 1740 26/9 Kolarbo d 1784 15/10 Ångermansbo g 1767 1/11	Petter Andersson f 1686 21/11 Kolarbo d 1757 2/12 Kolarbo g 1725 3/10	Anders Persson, Kolarbo	
			Margareta Jönsdotter	
		Brita Göransdotter f 1701 21/9 Kolarbo d 1764 16/6 Kolarbo	Göran Hansson, Kolarbo	
Erik Persson "Lantvärnsfar" f 1812 25/8 Ångermansbo d 1900 9/2 Östanberg	Anna Pärssdotter f 1742 30/9 d 1773 8/9 Ångermansbo	Pär Larsson f 1713 12/1 Ångermansbo d 1776 26/4 Ångermansbo g 1740 13/7	Lars Persson, Forsbo Grytnäs 1683, d 1754 31/12 Ångermansbo	Pär Larsson Marita Olofsdotter
		Malin Johansdotter f 1707 26/9 Pellbo d 1781 25/1 Ångermansbo	Carin Ersdotter, Ångermansbo 1680, d 1745 18/4 Ångermansbo	Erik Mattsson Brita Andersdotter
	Anders Ersson f 1741 26/9 Bäsinge d 1813 15/8 Bäsinge g 1764 18/10	Johan Larsson, Pellbo 1670 d	Lars Johansson, Pellbo	
Cherstin Andersdotter f 1766 19/2 Smadsbo d 1847 27/11 Ångermansbo	Anders Ersson f 1741 26/9 Bäsinge d 1813 15/8 Bäsinge g 1764 18/10	Erik Jönsson f 1714 30/10 Bäsinge d 1755 4/9 Bäsinge g 1736 5/10	Margta Andersdotter, Bondarfwet 1687, d 1772 6/11 Pellbo	Anders Mattsson, Bondarfwet Margta Göransdotter
		Brita Ersdotter f 1717 1/1 Bergshyttan d 1783 15/5 Bäsinge	Jöns Ersson Carin Andersdotter	
	Anna Ersdotter f 1743 Smadsbo d 1794 31/8 Bäsinge	Erik Persson f 1715 25/2 Bollsjö d 1776 27/5 Smadsbo g 1741 25/3	Erik Mattsson Broms, soldat Kerstin Ersdotter	
	Carin Olsdotter f 1707 19/7 Backa d 1793 29/4 Smadsbo	Per Ersson, Bollsjö 1688 7/6 Stina Olsdotter		Erik Persson Dufwa
		Olof Persson, Backa 1702 1/6 d 1738 16/3		
		Lisbet Matsdotter, Lejde 1688		Mats Persson

UTSOT?

Har jag aldrig hört talas om, sa Birgitta Larhm i släktforskarlokalen en dag.
"...bot för utsot och bot för drag" citerade jag, har du aldrig hört det?
Nej, svarade Birgitta.

För att fylla detta tomrum i Birgittas kunskaper så började jag rota omkring i mitt minne och slå i böcker för att kunna berätta lite mer. Det blev inte så mycket, ett kort konstaterade vad utsot var för nånting, samt källan till citatet. Kanske nån mer än Birgitta är intresserad av resultatet?

Enligt "Svenska sjukdomsnamn i gångna tider" av Gunnar Lagerkranz så är utsot kort och gott detsamma som diarré.

Polska upptecknad på Nicolai Polissstation en midsommarmatt

Inte äger jag gods och gull
och inga åkrar och ångar
inte kritter och inte stall
och inga piger och drängar

Men min vän han bränner brännvin
och gör sig avsevärda pengar
Men min vän han bränner brännvin
och gör sig avsevärda pengar

Vi har hemslöjd av många slag
för tjugufem kronor flaskan
bot för utsot och bot för drag
och bot för binnikemasken

Men kommer pliten slå' vi ut spriten
så det går vågor uti vasken
Men kommer pliten slå' vi ut spriten
så det går vågor uti vasken

Inte längre så unger tös
och int' så flink över stätta
Det är sant att jag driver lös
samt undfått varning för detta

Tung i gumpen och tung i klumpen
men räknas ändå till de lätta
Tung i gumpen och tung i klumpen
men räknas ändå till de lätta

Än jag minnes min gröna dal
än hör jag feloma tona
röda strumpor och sidenschal
och silverspänne på skoma

Men far' till Dalom blir aldrig tal om
det blir som vanligt till Landskrona
Men far' till Dalom blir aldrig tal om
det blir som vanligt till Landskrona

Lena Berggren

Apropå utsot så läste jag i *Prosten Heumanns Läke-medel (1934)* att det finns annan bot för utsot än den i flytande form som beskrivs i visan. Nedanstående är kopierat direkt ur katalogen.

Barbro

Ett med vissa mag- och tarmsjukdomar förenat symptom är *ihållande diarré* (utsot). Denna är en företeelse vilken måste tillmätas stor betydelse: den förorsakar allmän nedsättning av krafterna. Det är alltså av stor vikt icke blott att genom lugnande av tarmen göra slut på dess sjukdomstillstånd, utan jämväl avlägsna orsaken till jäsningar och desinficiera matsmältningskanalen. *Prosten Heumanns Tabletter mot diarré* motsvara dessa fordringar.

Diarréns liksom varje annan magsjukdoms natur måste fastställas av läkare. Om sådan diarrésjukdom som t. ex. *nerveieber* (tyfoid) eller *tuberkulos i tarmen*

Nr 63

Prosten Heumann

Deklaration: Napsolin 0,78 gr., Blennth. subgall. 1,1 gr., Cort. cinchon. 0,9 gr.,
Fannaubin. 11 gr., M. f. tabl. No. 40

Pris per förpackning Kr. 2:40
(Innehåll: 40 tabletter.)

A. B. L. HEUMANN & Co., Munkbron 11, Stockholm

Bruksanvisning: Man tar 2-3 tabletter
och, om diarrén icke fullständigt upphör,
efter en timma ytterligare 1-2 tabletter.

är förhanden, kunna tabletterna givetvis icke åstadkomma någon bot. Vid varje fall av *ihållande diarré*, särskilt om den är förenad med feber, måste därför läkare tillkallas.

Prosten Heumanns diarrétabletter böra alltid finnas tillgängliga i varje hem, så att man genast har dem till hands, när behov föreligger.

NYTT I BOKHYLLAN:

STORA - RIKA - BERÖMDA

I Norge, landet med evigt snöbetäckta fjäll och ändlösa isvidder, föddes den 16 juli 1872 den store polarforskaren Roald Engeberth Amundsen. "Den tjuse dig, den locke dig den trakt där isen rör" var den vaggång, som nordanvinden sjöng för gossen, och ändå från barnåren drömde han om färder i norr.

Så poetiskt inleds artikeln om Roald Amundsen i en bok med berättelser om många berömdheter som Birgitta Larhm hittade vid en exkursion till Returen. I förordet skriver E. Nylén bl.a. om "... den långa raden av män, vilka på skilda områden fört utvecklingen framåt ..." och "... att vad vi beundra är den oböjliga vilja och kraft, vilken besjälat mänsklighetens stora män ..." men trots det så finns också några kvinnor representerade. Av 38 berömdheter så är tre kvinnor, nämligen Greta Garbo, Selma Lagerlöf och Florence Nightingale. Boken är tryckt 1930.

ANDRA KAMMARENS MÄN

Vid samma tillfälle hittade Birgitta boken "Andra kammarens män 1900-1902" av signaturen Spectator. Boken inleds med ett namnregister och sedan en liten skildring av alla riksdagsmän i andra kammaren. I sitt förord skriver författaren: "Vid närmare överbågande har han (= författaren, red.änm.) dock funnit som en ren plikt att icke fördölja sin uppfattning, om vederbörandes politiska karaktär är tvetydig eller han genom bristande kapacitet eller omdömesförmåga rent af är ägnad att sprida löje öfver det parti, han tillhör."

Tack Birgitta för båda böckerna som ju är pärlor, var och en på sitt sätt.

SLÄKTFORSKARNAS ÅRSBOK '95

I årets upplaga av Sveriges Släktforskarförbunds årsbok uppdelas uppsatserna i tre olika avdelningar, Framtiden, Ångermanland och Varia.

Framtiden behandlar i flera uppsatser datorernas användning inom genealogin. Databaser och dataregister av alla slag blir allt vanligare i vårt samhälle och även om det är väldigt bra på många sätt så får vi inte glömma den kritiska granskningen när vi tar del av dessa.

Delen om Ångermanland berättar om släkter, socknar och släkthistoriska källor. Varia tar upp tionderegistrering, muntlig tradition, namn och namnnormering.

STRÄNGNÄS STIFTS HERDAMINNE

FSF har införskaffat del 1, 2 och 4 av Strängnäs stifts herdaminne. Del 3 har inte kommit ut ännu så den får vi vänta med.

Fel stift kan tyckas men även präster kan flytta och har gjort det i hög grad. T.ex. så kan ju Avesta skryta med att åtminstone två av dess söner har blivit biskopar i Strängnäs, nämligen Daniel Norlind och Åke Kastlund.

RÄTTSHISTORIA FÖR SLÄKTFORSKARE

Barbro Nordlöf har sammanställt det här lilla häftet om lagbestämmelserna genom tiderna. Den är naturligtvis inte fullständig men tar upp huvudreglerna och det som är av intresse för släktforskare.

RIKSARKIVET OCH SLÄKTFORSKAREN

StorStockholms Genealogiska Förening ger ut en skriftserie och detta är nummer 3. Lars Hallberg skriver om "Bergs- och Kommerskollegiernas arkiv och personhistorikern". Jan Brunius beskriver "Kammararkivet och släktforskarna" liksom "Slottsarkivet, en översikt". Skriftern avslutas med "Statistiska Centralbyråns folkbokföringsmaterial i Riksarkivet" av Lennart Hennel.

VILO- OCH KURORTER

samt hotell och gästgivargårdar i Sverige 1930. Det är titeln på Svenska Turistföreningens Vägvisare från år 1930. En översikt av badorter, luftkurorter, sanatorier, turisthotell, hotell, pensionat, lanthem m. m. Det som slår mig när jag ser den beskrivningen är att vad är egentligen skillnaden mellan turisthotell och hotell? Sätra Brunn finns för övrigt beskrivet och det finns att läsa på första sidan i detta nummer av AnSiktet.

MED MÅTT MÄTT

Svenska och utländska mått genom tiderna. Albert W Carlsson inleder med världens äldsta mått och fortsätter med mått från olika länder för att avsluta med antikens och Bibelns mått.

LÄSTIPS

i andra medlemsblad

Det finns mycket mer att läsa i de olika medlems-bladen. Samtliga finns i **Släktforskarlokalen på Biblioteket**. Ett register med föreningarna uppställda länsvis finns i anslutning till pärmarna.

ALINGSÅS SLÄKTFORSKARE Nr 3 1995 (Alingsås Släktforskarförening) "Jag minns ..." av Sven Nyström. "Vi fortsätter med DISGEN" av Björn Samuelsson. Efterlysningar.

ALIR ANOR Nr 2 1995 (Forskarföreningen ALIR) "Broddböle" av Göran Bratt. "Fredrik Sundhs anor. Proband Fredrik Sund, f. 1879 i Koldemo, Arbrå sn" av Elisabeth Sundh, "Min morfars farmors anor. Proband Margta "Martha" Larsdotter, f. 1849 i Nordanhøle" av Lars Nylander.

ANBLADET Nr 49 1995 (Norrtälje Släktforskarförening) "Varför säger man så?" Efterlysning. "Rimbo prästgård och dess utägor" av Nils Sundelius. **Nr 50 1995** Fortsättning på "Rimbo prästgård och dess utägor" av Nils Sundelius. "En apparat, en maskin, ett maskineri" sammanställt av Sam Lodin. "Antavla för Hilma Anita Margareta Olsson, f. Melin, 1950" av Anita Olsson.

BÄFVERNYTT Nr 12 1995 (Härnösands Släktforskarare) "Tiden omkring Uppsala möte 1593" av Barbro Anderson. "Härnösandsbo - påvlig soldat och främlingslegionär" av Barbro Lindqvist. Efterlysning. "Material på Landsarkivet". "Antavla: Proband Nils Hugo Sandberg, f. 1897 i Bergsviken, Piteå lfs."

DISKULOGEN Nr 36 1995 (DIS) "DISGEN för Mac" av Arne Wallgren. Medlemsmatrikel 1995. "Hur överförs DISGEN-data mellan PC och Macintosh?" av Arne Wallgren. Efterlysningar.

GENKLANG Nr 5 1995 (Ovansiljans Släktforskarare) "Gustav Vasa och skidlöparna" av Gunnar Olmås. "Karl XII:s nödmynt 1715-1719" av Torbjörn Näs. "Antavla för konstnären Anders Zorns moder Grudd Anna Andersdotter, f. 1838, Utmeland, Mora (W)."

MARK-RÖTTER Nr 2 1995 (Marks Härads Släktforskarförening) Efterlysning. "Kronolänsman Samuel Bruno" av Lennart Skatt. Domböckerna berättar: "Kyrkvårdar i Örby 1798" av C.M. Bergstrand.

MEDLEMSBLAD Nr 21995 (Gällivarebygdens Forskarförening) Medlemsförteckning. Fortsättning på "Robsam och Sceeles resör" av Ture Axelsson.

MEDLEMSBLAD Nr 1 1995 (Föreningen Släkt och Bygd i Borlänge) "En studie i smäck" av Lars Barrling. Efterlysningar. "När tunabor var rallare i stockholmstrakten" av Arthus Blom.

MEDLEMSBLAD Nr:2 1995 (Waggeryds Släkt och Bygdeforskare) "Häxprocess i Quarnaberg Anno 1669" sammanställt av Barbro Lundgren. Efterlysning. "Fornlämningar" av Magnus Dauhn.

PLF-NYTT nr 34 1995 (Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum) "Problem för framtidens släktforskare?? Namnändring efter könsbyte." PLF:s databas 1995-08-06.

ROTPOSTEN Nr. 2 1995 (Jönköpingsbygdens Genealogiska Förening) "Witte, Hillebard och Stålhammar - en kort version" av Gustaf von Gertten. "Kyrkostämma anno 1670 i Svenaruma". Efterlysningar.

SLÄKTBITEN 2 1995 (Forskarföreningen Släkt o Bygd, Bollnäs) "Intryck och minnen från en utflykt" av Roland Larsson. Medlemsförteckning.

SLÄKTDATA Nr 1 1995 (Föreningen Släktdata) "Martin Pehrson - kyrkoboksregistrator" intervjuad av Per Liljeström. "Lite om emigrationsforskning" av Nils Samuelsson.

Nr 2 1995 "Hur jag kom att bli brukskarl" av Charles Emil Lewander. "Riksomfattande samarbete med data hämtade ur kyrkoböcker" av AIP. "Skarprättare och andra straffexekutorer" av PLm.

SLÄKT-EKEN Nr 1 1995 (Blekinge Släktforskarförening) Efterlysningar. "Blekingekartor nu och då".

Nr 21995 Efterlysningar. "Norrländska båtsmän i östra Blekinge" av Mikael Lejdeby.

SLÄKTEN Nr 42. 1995 (Södra Västerbottens Släktforskarare) Fortsättning på gamla borgarsläkter i Umeå stad "Släkten Forsman" av Staffan Bengtsson. "Båtsmännen i Järnäs" av Daniel Brömster.

Nr 43. 1995 Fortsättning på gamla borgarsläkter i Umeå stad "Släkten Biur" av Staffan Bengtsson. "Min mormors härstamning. Proband Clara Christina Olsdotter, f. 1860 i Nordmaling" av Daniel Brömster. Efterlysning.

SLÄKTFORSKAREN Nr 54 1994 (Västerbergslagens Släktforskarare) "Ett 1600-talsporträtt. Carin Mönick" av Björn Isheden.

Nr 55 1995 "Dalasoldater" av Inga Larsson. "Rämskungens ursprung" av Kjell Vadfors. "Varning för 1500-tals anor födda på 1900-talet!" av Björn Isheden.

SLÄKT-historiskt FORUM Nr 1/95 (Sveriges Släktforskarförbund) "Jenny Lind - 175 år sedan hon föddes" av Ingegerd Troedsson. "Kamministergården i Malung - centrum för kaffehandel?" av Henrik Bramsjö. "Att forska efter levande släktingar i allmänhetens terminal" av Matts Billgren.

Nr 2/95 "Aurora Pamela Lind" av Mariann Holmberg. "Voro de satte i hög kung Bele och Torsten den gamle" Gravstensinventeringen per den 15 febr. 1995 av Britt Hagman.

Nr 3/95 "När kyrkböckerna gått förlorade" av Bertil Koch. "Varning för SVARs katalog" av Carl Szabad.

SLÄKTPOSTEN Nr 1. 1995 (Nässjöbygdens Genealogiska Förening) "Hur man gör, så blir det fel" av Henry Renshult. Efterlysningar. Medlemsförteckning.

SLÄKTSPEJAREN Nr 1 1995 (Vasanejdens Släktforskare) "Biskop Nikolaus i Linköping" av Göran Berglund. "Antavla för Gamble Leutnanten och hans släkt" av Ewald Lager. Medlemsförteckning. "Minnen från 1940-talets krigstider på hemmafronten" av Ewald Lager.

Nr 2 1995 "Bondeståndets historiska samband" av Göran Berglund. "Farleder" av Göran Berglund. "Antavla för Harry Valdemar Storm, f. 1934" av Inger Berg. "Antavla för Vivi Gunhild Back, f. 1930" av Inger Berg.

Nr 3 1995 "Livet på en sticka" av Göran Berglund. "Släkttavla för Johan Nordberg och Olof Nordbäck" av Håkan Genberg.

Nr 4 1995 "Bondepension förr" av Göran Berglund. "Antavla: Asproth - Wargelin i sägner & urkunder" av Ewald Lager.

Nr 5 1995 "Antavla för Hilding Eklunds anor från Pörtom & Övermark" av Tom Mattsén. Forskarförteckning.

SLÄTTFORSKAREN 1995 Nr 1 (Söderslättis Släkt- och Hembygdsforskarförening) "Död i Finland. Söderslättisryttare i ryska kriget" av Eva Dalin. "Inventerade gravstenar på Kyrkoköpinge kyrkogård." Efterlysningar.

SÖDERSLÄTTISANOR Nr. 8 "Sven Johanssons Anor" Proband Sven Börje Johansson, f. 1918 i Skegrie. Medlemsförteckning.

STAMTRÄDET 1/95 (Sällskapet Släktforskarna Sandviken) "Lärarna övertog prästernas ansvar" av Lennart Åkerlund.

2/95 "Hembygdshistoria från Ovensjö: Flickan Johanna, elva år, plockade sten på gården i arton dagar." av Lennart Jönsson.

3/95 "'Jerusalemfararen' i Storvik, predikant och legend".

STRÖDDA ANNOTATIONER Nr 13 1995 (Blad för Örebro län) "Arkivkatalog för Örebro län." "Folkrörelsernas arkiv i Örebro" av Kerstin Bernström. Ansökning. "Dimoiseller, Possessionater och Högwällärda Kyrkoherdar" av L J Hjalmarsson.

SUKUTIETO 1.95 (Datateknik för släktforskning och Genealogiska Samfundet) "CD-ROM pyhelintuotto - sukututkijan uusi tietolähde" av Lauri Hirvonen. Referat på svenska. "Pieniä vihjeitä pohjois-Saksan arkistoista" av Nils Björklund. Marknaden.

2.95 "Sukututkimuksen teoria ja käytäntö" av Matti J. Kankaanpää. Referat på svenska. "Karelska databasen." Marknaden.

SÖDERTÄLJE-PROBANDEN NR 114 (Södertälje Släktforskarförening) "Femtio år sedan statsystemet avskaffades" av Anna-Stina Strandin Freij.

NR 115 "Förfärliga fattigvårdsförhållanden i Tveta." "Indelningsverket" av Rolf Hedlund.

WESTBO-MORÖTTER NR. 2 1995 (Westbo-Mo Forskarförening) "Johannes Svensson - en falskmyntare i Valdshult" av Gunvor Carlsson. "Adeln i Källeryd" av Magnus Dueel.

VSBF Nr 2 1995 (Vasa Släkt- och Bygdeforskare) Efterlysning. "Antavla för Lars Luljeqvists familj, Skaftung. Probander: Lars Mikael, f. 1966 och Mats Erik, f. 1969" av Gunnar Nybond. "Något om gamla mått" av Ingmar Söderman.

Nr 3 1995 "Något om skolors tillkomst" av Lars-Otto Backman. Efterlysning. "Antavla för Inge Bäckes, f. Bäckström" sammanställd av Runar Franzén.

Nr 4 1995 Efterlysning. "Antavla för Torsten och Gerda Granskog, Skaftung. Probander: Granskog Stig, f. 1941, Sten, f. 1942, Kerstin, f. 1944, Ingmo, f. 1954" sammanställd av Gunnar Nybond.

VÅRA RÖTTER IX:1 1995 (Tjuts Släktforskar Förening) Fortsättning på "Båtsman 117 Jöns August Levander" av Irma Carlsson-Levander. Efterlysningar. "Förälskad i en trollkärning!" av Bertil Södergren.

VÄRMLANDSANOR 1995:1 (Värmlands Släktforskarförening) "Skapa register men till vad?" av Mats-Olof Sander. "Emigrationsforskningen" av Lars-Gunnar Sander. "Landsarkiv till Värmland och Karlstad" av Bernhard Granholm. Antavla nr 35 upprättad för Olof Olsson, f. 1859 i Högerud (S) av Berit Ulrikson. Anor sökes.

1995:2 "Husförhörslängder på CD-ROM" av Lars-Gunnar Sander. Antavla nr 36 upprättad för Thure Nilsson, f. 1921 i Färingtofta (L) av Thure Nilsson. Antavla nr 37 upprättad för Huida Sofia Engström, f. 1896 i Söderala (X) av Anna-Greta Hilborn. "Ernst Moritz Arndts resa i Värmland året 1804." Anor sökes.

VÄSTANBLADET Nr 1 1995 (Västra Sveriges Genealogiska Förening) "Riter om döden och kyrkogårdar" Johan von Sydow anmäler två nya skrifter. Våra läsares efterlysningar.

Nr 2 1995 "Vidare om kyrkogårdarna i Göteborg" av Johan von Sydow. Våra läsares efterlysningar. "Datasökning på släktnamn" av Peter von Holten.

Nr 3 1995 Medlemsmatrikel.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN Nr 1 1995 (Västgöta Genealogiska Förening) Frågelådan. "Torp och boställen i svunnen tid" av Lisbeth Svahn och Inger Holmquist. "Om bouppteckningar och bouppteckningars värde" av K G Junhall.

Nr 2 1995 Temanummer om Ale. Frågelådan.

Nr 2½ 1995 Medlemsmatrikel.

ÅDALINGEN Nr 1-1995 (Ådalens Släktforskarförening) "Kramforsbruden" av Erik Storhannus. "Läst i Gudmundrå kyrkoböcker" av Sigvard Mellberg. Efterlysningen. Antavla: Proband Vivi-Anne Åkermark, f. i Dal.

Nr 2-1995 "En by - en släkt" av Göta Sjödin. Antavla: Proband Karl Erik Holmberg, f. 1922 i Gudmundrå" sammanställd av Yngve Holmberg.

